

I.Z. is bij:

1. L. Heldring: 'Het werk der christelijke liefde, dat in de christen-maatschappij de zonde bestrijdende het koninkrijk Gods tracht uit te breiden onder hen, die geacht worden het christendom nog niet of niet voldoende te kennen'³⁹.
2. O. Norel: 'De arbeid der christelijke liefde, door de geloovigen in vereeniging verricht, die de ellende op stoffelijk, zedelijk en geestelijk gebied door woord en daad bestrijdt en die langs den weg van kerkelijke verlevendiging tot innerlijke en uiterlijke vernieuwing van het volksbestaan wil komen'⁴⁰.
3. M. C. T. van Lennep: 'De samenvatting van allerlei kerkelijke arbeid, welke hetzij door kerkelijke organen zelve hetzij door vereenigingen en stichtingen al dan niet in naam en onder verantwoordelijkheid van de Kerk wordt verricht en ten doel heeft geestelijke, zedelijke, maatschappelijke en lichamelijke nooden in een wel gechristianiseerde maar voor een belangrijk deel gesaeculariseerde samenleving te voorkomen, te bestrijden en te lenigen door het verkondigen van het evangelie aan hen, die door de gemeentelijke prediking niet bereikt worden, door het profetisch getuigen tegen anti-christelijke machten en stroomingen, onzedelijke opvattingen, volkszonden en sociale misstanden en door het betoonen van barmhertigheid'⁴¹.

Opmerkelijk zijn de verschillen in de drie definities. Sprak Heldring nog van 'christen-maatschappij' en 'christendom', bij Norel zijn deze begrippen geheel verdwenen en bij Van Lennep zelfs vervangen door 'gesaeculariseerde samenleving'. Heldring laat de I.Z. 'de zonde' bestrijden, Norel 'de ellende' en Van Lennep 'de noden'. Heldring rept in het geheel niet van de kerk, Norel durft denken aan 'kerkelijke verlevendiging', Van Lennep laat alle aarzeling varen en vat onder I.Z. zowel de officieel-kerkelijke als de door particuliere organisaties gedane arbeid samen.

39. *L.H.* 7, 8.

40. *O.N.* 57.

41. *M.L.* 36. In de eerste druk staat i.p.v.

'allerlei' (r. 1): velerlei;

'kerkelijke organen' (r. 2): de kerkelijke organisaties;

'voorkomen, te bestrijden en te lenigen' (r. 7): bestrijden, te lenigen en te voorkomen;

terwijl in r. 3 de woorden 'al dan niet' niet voorkomen.